Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Oddělení zvláštního zmocněnce pro krajanské záležitosti
Loretánská ul. 6, 118 00 Praha 1
tel.: +420 224 183 245, email: kraj@mzv.gov.cz
www.mzv.gov.cz/krajane

JUDr. Jiří Krátký M.A.
zvláštní zmocněnec pro krajanské záležitosti

V Praze dne 12. března 2026
Č.j.: 106760/2026-MZV/KRAJ

Vážení přátelé, milí krajané,

dovoluji si tímto navázat na naši dlouholetou tradici a oslovit Vás v prvních měsících roku osobním dopisem zvláštního zmocněnce pro krajanské záležitosti. Hned v úvodu mi dovolte vyjádřit Vám své poděkování za Vaši práci a osobní nasazení v uplynulém roce 2025 a současně popřát Vám všem ve světě mnoho úspěchů, štěstí, a především také sil do Vaší další krajanské práce v roce současném. Chci Vám také poděkovat za řadu Vašich dopisů a vánočních i novoročních přání, které jsem si s radostí pročetl, stejně jako jsem pročetl všechny Vaše zajímavé podněty, které se v nich objevily.

Smyslem mého dopisu v úvodu každého dalšího roku, jak již z předchozích let dobře víte, je především informovat Vás o hlavních směrech krajanské činnosti v roce dalším, o výzvách, akcích, ale také významných termínech, na jejichž potvrzení možná čekáte. Avšak dříve, než se k tomuto hlavnímu úkolu pro rok 2026 dostanu podrobněji, dovolte mi ohlédnout se ještě naposledy za rokem minulým a stručně zmínit aspoň některé Vaše akce tak, jak jsme je v Praze pozorně sledovali a vnímali my na krajanském oddělení. Rok 2025 byl opravdu mimořádně bohatým na celosvětová i regionální krajanská setkání. Připomenu alespoň ta nejvýznamnější: XVII. mezinárodní konference českých škol v zahraničí v Praze s navazující bienální krajanskou konferencí v Senátu, XXVII. celoamerický slet Sokolů v Chicagu, 70. kongres Čechů v Kanadě, 100. výročí českých dožínek v Chorvatsku či regionální školské konference v Itálii, Velké Británii, Německu, USA a řada akcí k výročím českých škol v Bruselu, Ženevě, Londýně či Neapoli. Mimořádnou událostí bylo darování části sbírky z londýnského dědictví a odkazu po Janu Masarykovi a návrat historických památek českému národu paní Alenkou Soukup. Přirozeně i proto musím na tomto místě poděkovat za všechna Vaše milá pozvání k účasti na těchto Vašich akcích. Řadu z nich jsem mohl nakonec skutečně navštívit, a tím pádem se s Vámi také osobně setkat ve Vašem domácím prostředí. Na jiných akcích mě zastoupili mí diplomatičtí kolegové z jednotlivých velvyslanectví nebo generálních konzulátů a také kolegové z krajanského oddělení.

Krajanský rok 2025 byl ale také rokem novinek a některých změn v oblastech spojených s krajanskou politikou. Pro velkou část z Vás, kteří pravidelně projevujete zájem o dění v České republice, byl minulý rok prvním rokem, ve kterém jste se mohli účastnit parlamentních voleb prostřednictvím korespondenčního hlasování. Byla to historická premiéra nejen pro Vás, ale i pro Ministerstvo zahraničních věcí, které prostřednictvím svých velvyslanectví a generálních konzulátů volbu organizovalo. Tím spíše jsme byli rádi, že řada z Vás se sama aktivně do příprav na volby zapojila, a to spolu s řadou známých krajanských osobností. Děkujeme na tomto místě i jim a dále především vybudované informační síti sdružení Chceme volit distančně v čele s neúnavnou propagátorkou Dagmar Strakovou

a Martou McCabe. Ještě jednou Vám tedy patří poděkování za Váš zájem a za Vaši práci při šíření informací, které napomohly rychlejšímu a efektivnějšímu zprostředkování konzulárních služeb spojených s volbami pro české občany v zahraničí.

Druhým velkým tématem roku bylo s končícím čtvrtým pětiletým cyklem krajanského Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí schvalování jeho pátého pokračování. Do projednávání páté verze Programu jsme šli s ambicí jeho finančního i obsahového posílení. Pečlivě jsme vyhodnocovali vývoj Vašich potřeb v uplynulých pěti letech a ty jsme se snažili zohlednit v obsahu i finanční podpoře Programu na léta 2026–2030. Program tím doznal určitých systémových úprav a některých menších změn. To zůstává platné i přesto, že se nám nakonec nepodařilo v rámci série jednání o rozpočtovém zajištění dosáhnout finančního posílení programu tak, jako se to podařilo před pěti lety. Program, který nově ponese název Program podpory Čechů a češtiny v zahraničí, zkráceně ČEJKA, a byl schválen usnesením vlády č. 683 z 10. září 2025, tak bude disponovat stejným rozpočtem jako v posledních pěti letech.

V roce 2025 rovněž pokračovalo společné krajansko-institucionální úsilí Ministerstva zahraničních věcí a dalších institucí o místní systémové uznávání vysvědčení českých krajanských škol v Německu, stejně jako podpora letních školských aktivit našich krajanů z okupované Ukrajiny. Současně pokračovala i snaha o řešení jednotlivých případů znovunabytí českého občanství ztraceného v době totality, a to ve spolupráci MZV ČR s Ministerstvem vnitra, Senátem a Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Ve spolupráci s Radio Prague International a Českým rozhlasem se podařilo natočit osmidílnou videosérii hovorů historiků „Československo v srdci" na téma zásluh a přínosů krajanů ke vzniku republiky a zachování Československa v jeho těžkých historických chvílích a zkouškách.

Velmi vděčný jsem byl v roce 2025 také za návraty řady z Vás ze zahraničí do vlasti – ať již trvale či alespoň během letních pobytů – a za Vaši snahu přinášet zpět zkušenosti, znalosti i osobní příběhy. Jednou z inspirativních platforem v této oblasti byl i 8. ročník "Konference pod stromeček", tentokrát s tématem „Global Science in Local Context", kterou již tradičně pořádá organizace Czexpats in Science, představující jednu z nejvýznamnějších platforem pro české vědce v zahraničí. Pokud Vás tato oblast zajímá, velice doporučuji se k organizaci připojit. Není v současné době lepší platforma, kde se můžete dozvědět více o úspěších i těžkostech českých vědců v zahraničí nebo jejich návratech do ČR.

Také uvnitř samotného MZV ČR došlo při vykonávání krajanské agendy v uplynulém roce k personálním změnám. V návaznosti na jmenování Martina Smolka soudcem Ústavního soudu ČR převzal vedení sekce právní a konzulární, do níž krajanská agenda náleží, nový vrchní ředitel Jiří Šlais. Stále přitom zůstává v platnosti, že Ministerstvo zahraničních věcí ČR dlouhodobě vnímá krajanskou politiku jako integrální součást zahraniční politiky zaměřené na službu Čechům v zahraničí v širším smyslu, než je politika čistě konzulární. Obě tyto oblasti se přitom vzájemně doplňují a fungují vedle sebe kompatibilně. S hrdostí i pokorou bych na tomto místě rád zmínil ocenění, jehož se Ministerstvu zahraničních věcí ČR dostalo od amerických Sokolů, kteří své poděkování za dlouhodobou spolupráci a podporu vyjádřili udělením ceny Jamese Čiháka.

A nyní mi, vážení přátelé, dovolte, abych po tomto bilancování konečně obrátil pozornost k roku 2026. I v roce 2026 zůstává jednou z hlavních priorit naší činnosti podpora výuky českého jazyka v zahraničí. Ve spolupráci s MŠMT a DZS budeme i nadále usilovat o co

nejširší zpřístupnění certifikovaného vzdělávání českých dětí v zahraničí v českém jazyce a pokračovat v rozvoji krajanského vzdělávacího programu, který zahrnuje semestrální stipendijní pobyty na českých vysokých školách, letní jazykové kurzy pro krajany, kurzy metodiky výuky českého jazyka, vysílání učitelů českého jazyka ke krajanským komunitám i vysílání lektorů českého jazyka a literatury na zahraniční univerzity. V tomto kontextu stojí za zmínku i nedávné oznámení, že se Velká Británie v brzké době, tzn. v r. 2027, opět připojí k výměnnému studentskému programu Evropské unie (EU) Erasmus+. Tím se pro studenty a stážisty znovu otevírá hlavní cesta ke vzdělávání v Evropě včetně Velké Británie poté, co Spojené království v důsledku brexitu od tohoto programu odstoupilo.

Mezi novými projekty roku 2026 bych chtěl vyzdvihnout především iniciativu Českých škol bez hranic nazvanou „Československé stopy ve světě", jejímž cílem je mapovat pamětní místa, osobnosti a příběhy československé historie v zahraničí. K účasti na projektu, symbolicky věnovanému 150. výročí narození Tomáše Bati, je zvána široká krajanská veřejnost. Dalším projektem, který sice už není zcela nový, nicméně si zasluhuje připomenout pro svůj dosah široce překračující jednotlivé krajanské komunity či krajanská témata, je národní absolventský program Czechia Alumni Domu zahraniční spolupráce, který systematicky rozvíjí vztahy se zahraničními absolventy českých vysokých škol. Nejedná se však jen o absolventy, ale o širší projekt, který počítá i s Vaším krajanským zapojením. Ke krajanskému roku 2026 budou patřit i „návraty domů" Mestenhauser Institute for International Collaboration (MIIC), jenž po úspěšném pilotním ročníku opět pořádá program Cross-Cultural Pathways for Young Leaders, který se bude konat v termínu 20.-31. července 2026 v Praze. Program je určen mladým lidem (ve věku 16-22 let) z české diaspory a nabízí jedinečnou příležitost znovu se propojit s českým kulturním dědictvím a současně rozvíjet vůdčí dovednosti. Program je pořádán za podpory Ministerstva zahraničních věcí ČR. Vedle těchto novinek k Vám stále promlouvá tradiční informační kanál České republiky do zahraničí – Radio Prague International, které v r. 2026 oslavuje 90 let své existence. Rád bych vyjádřil přání, aby tato linie propojení krajanů s vlastí fungovala i nadále a abychom za 10 let společně oslavili výročí sté.

Pestrou škálu zajímavých akcí připravují samozřejmě i krajanské spolky všude po světě. A v této souvislosti stále častěji dostáváme otázku, kdy se k Vám dostanou peněžní dary na rok 2026, které schválila vláda ČR svým usnesením již vloni v listopadu. Bohužel vzhledem k rozpočtovému provizoriu nebylo dosud možné distribuci těchto peněžních darů realizovat. Nicméně právě včera Poslanecká sněmovna PČR schválila zákon o státním rozpočtu na rok 2026 a já pevně věřím, že hned po završení legislativního procesu bude zahájena administrativní fáze rozdělování prostředků do jednotlivých kapitol státního rozpočtu, a my Vám tak budeme moci peněžní dary nejpozději počátkem května rozeslat.

Vážení přátelé, milí krajané, závěrem mi dovolte znovu vyjádřit upřímné poděkování za Vaši práci, energii a vytrvalost, s nimiž v zahraničí rozvíjíte český jazyk, kulturu a vztah k vlasti. Přeji Vám všem pevné zdraví, sílu a úspěch do dalších měsíců roku 2026 a s mnohými z Vás se těším osobně na viděnou.

S úctou